

17.14x13.36	1	11	עמוד	הארץ - כותרת	28/08/2019	69804796-9
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330						

שנת מאסר בהינף קולמוס

בועז סנג'רו

הינף קולמוס – 99 מלים בלבד (להשוואה – אורך רשימתי כ-500 מלים) – נדרשו לוועדת השחרורים בראשות השופט בדי-מוס שלמה איוקסון, כדי להסביר את פשר החלטתה החריגה להחזיר את יונתן היילו לכלא, לשנת מאסר נוספת.

ב-2016 קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של היילו, המיר את הרשעתו ברצח בהרשעה בעבירת ההריגה, והפחית את עונש שו ל-12 שנות מאסר. העליון קבע שההריגה בוצעה בעקבות "קנטור": המנוח התעלל בהיילו, ואף אנס אותו פעמיים, וכשאיים בשלישית – איבד הלה את עשתונותו והמיתו. לאחר הפחתת שליש מעונש מאסר זה שקבע העליון, היילו שוחרר אשתד, בתום יותר משמונה שנות מאסר.

מאסר הוא עונש קשה ביותר, אכזרי. שלילת החירות קשה מנשוא, ואליה נלווים תנאים פיזיים מתפירים וחסכים רכים הידו-עים כ"מכאובי המאסר": אובדן החירות, הדחייה החברתית, הניתוק מהמשפחה, מהחברים וממקום העבודה, החסכים החומריים והמינייים, אובדן האוטונומיה, אובדן הביטחון האישי מפני תקיפות המבוצעות על ידי אחרים, הכורח לחיות עם אנשים שהאסיר לא בחר בהם, ועוד. לכן, אין זה פלא שכאשר בית משפט מחליט

לגזור על נאשם מאסר, עליו לנמק זאת באופן מפורט ומשכנע. הוא חב הנמקה הן לנאשם והן לציבור, וחובת הנמקה אף קבועה בחוק העונשין. והנה, ועדת שחרורים, שנהפכה לה לפתע לוועדת מאסרים, שהרי ביטול השחרור הוא מבחינה מעשית מאסר, מסתפקת ב"הנמקה" הבאה, המובאת כאן במלואה:

"ההנחה על שולחננו בקשת ב"כ היועמ"ש להורות על הפקעת רישיונו של האסיר הב"כ קשה היתה מבוססת על עמדתם של הגורמים שליוו את האסיר על ציר זמן של למעלה משנה, מאז שוחרר שחרור מוקדם על תנאי שך תקופה זו הפר האסיר המשוחרר את תנאי שחרורו במסגרות שבהן שהה. הקשבנו לטיעוני ב"כ הצדדים. הקשבנו לדברי האסיר עצמו. עיינו במסמכים שהונחו על שולחננו, והחלטנו, לפנים משורת הדין, להורות על הפקעת רישיונו של האסיר באופן שמתוך 40 חודשי מאסר שהם תקופת הרישיון, אנחנו מורים על הפקעת רישיונו לתקופה של שנה בלבד. הצענו לאסיר לנצל את תקופת מאסרו כדי להשיג תלב במתווים טיפוליים ההולמים את צרכיו".

מה עולל האסיר המשוחרר היילו שמצדיק 365 ימי מאסר? הרי נראה שלא עבר עבירה פלילית, אפילו קלה – שכן אז ודאי היתה נוכרת בהנמקה – אלא אך ורק, כפי שנאמר, "הפרה... את תנאי שחרורו במסגרות בהן שהה". שומו שמים. בעבר טעו לחשוב שכשם

שהחברה מצליחה לרפא חולים בבתי החור-לים, כך היא מצליחה לשקם אסירים בבתי הסוהר ולהופכם לאורחים טובים יותר. המחקרים (ובמיוחד דו"ח מרטינסון, ארה"ב) הראו שכל שיטות השיקום במאסר נכשלות, ואף חמור מכך: במאסר עובר האסיר תהליך "פריזוניזציה" – מתחבר עם עבריינים והופך לאנטי-חברתי. שיקום מצליח בעיקר בקהילה. לכן שאיפת הוועדה – העומדת כנראה מאחורי המאסר שבפועל גורה – שהאסיר ישג תלב בתקופת מאסרו "במתווים טיפוליים ההולמים את צרכיו" משקפת תפישה מיושנת מאוד.

לכאורה קיים חשש שהיילו מסוכן לציבור. אז והו, שלא. אילו היה מסוכן לא היה בית המשפט העליון מפחית את עונשו, לא היו מקדימים את שחרורו, והוועדה הנוכחית היתה ודאי מנמקת את החלטתה בכך שהמדובר באדם מסוכן. גם ההיגיון הפשוט תומך במחשבה שמכיוון שההמתה היתה של תוקף שהתעלל התעללות קשה, שכללה שני מעשי אונס, כנראה שהיילו אינו מסוכן לציבור. הרי מדובר בנסיבות חריגות ביותר שהביאוהו לעבירה. ולבסוף, היכן החמלה כלפי אדם שסבל הן התעללות קשה ואונס, והן כשמונה שנות מאסר, וכבר שוחרר?